

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA ELEKTRONINĖS SVEIKATOS INFORMACINĖS SISTEMOS PLĖTRA IR AUDITO REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMAS

2011 m. birželio 30 d. Nr. VA-P-90-2-10
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2010-11-02 pavedimą Nr. P-90-2

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Živilė Kindurytė (grupės vadovė)
Irina Kiškina
Kęstutis Kumetaitis

Auditas pradėtas 2010-11-02
Auditas baigtas 2011-06-30

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

Valstybės kontrolė atliko elektroninės sveikatos informacinės sistemos plėtros ir rekomendacijų įgyvendinimo auditą, kurio metu vertino šios sistemos plėtros efektyvumą ir informacinių sistemų valdymą Sveikatos apsaugos ministerijoje. Auditas apėmė 2008–2011 m. I ketv. laikotarpį, kai kuriais atvejais palyginimui buvo naudojami ir ankstesnių metų duomenys.

Svarbus el. sveikatos bruožas yra tai, kad jos technologijos efektyviai sujungia fundamentinius mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą su klinicine praktika, įgalina tyrimų rezultatus bei žinias plačiai ir efektyviai skleisti ir įdiegti praktinių sprendimų palaikymo sistemose¹.

Nacionalinės el. sveikatos informacinės sistemos kūrimas praėjus 10 metų nuo pirmo bandymo (iniciuotas 2001 m.²), pradedamas iš pradžių. Valstybės kontrolė 2008 m. įvertino el. sveikatos sistemos pirmojo etapo kūrimą ir konstatavo, kad projektas nebuvo tinkamai valdomas, o dalis lėšų panaudota nerezultatyviai, nesukurtos kai kurios planuotos el. sveikatos funkcijos.

Nustatyta, kad Sveikatos apsaugos ministerijos pamokos ir patirtis kuriant el. sveikatos sistemą kainavo 34 mln. (panaudota NESS kūrimui ir plėtrai iki 2011 m.), tačiau ne visi planuoti rezultatai pasiekti, dalis lėšų (15,21 mln. Lt) panaudota nerezultatyviai.

Lietuvos Respublikos Seimas 2011 m. birželio 7 d. priėmė Sveikatos sistemos įstatymo pataisą, kuria įtvirtinta Lietuvos el. sveikatos sistema. Įstatymo pataisa numatyta el. sveikatos sistemos sąvoka – tai priemonių, skirtų sveikatinimo veiklai, pasitelkiant informacines ir ryšių technologijas, visuma. Iki šiol teisės aktų, tiesiogiai reglamentuojančių el. sveikatos sistemą ir sveikatos duomenų tvarkymą elektroniniu būdu, Lietuvoje nebuvo.

Audito metu ministerija derino kuriamos eSPBI IS nuostatus su atsakingomis institucijomis, tačiau kuriamos informacinės sistemos tikslai ir funkcijos nebuvo nustatyti (nepatvirtinti informacinės sistemos nuostatai, specifikacija, duomenų saugos nuostatai, nepaskirti už sistemą atsakingi valdytojai ir tvarkytojai).

Atkreiptas dėmesys, kad kai kuriose sveikatos priežiūros įstaigose sukurti sprendimai iš dalies įgyvendina nacionalinės el. sveikatos sistemos funkcijas, tačiau jie neįteisinti. Valstybės kontrolė pateikė Sveikatos apsaugos ministerijai rekomendacijas, ministerijai pasiūlyta inventorizuoti ir įsteigti ministerijos ir jos reguliavimo srities informacines sistemas, naudojamas el. sveikatos paslaugos teikti.

¹ Lietuvos el. sveikatos strategija: kontekstas, argumentacija ir įgyvendinimo rekomendacijos, 2007 m. Vilnius.

² Vyriausybės 2001-10-04 nutarimas Nr. 1196 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001–2004 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“, 123 p.

Audito metu atkreiptas dėmesys į tai, kad sveikatos priežiūros įstaigos kūrė ir jau naudoja įvairius el. sveikatos sprendimus, tačiau nenurodoma, ar bus pasinaudota tuo, kas sukurta, kuriant nacionalinę el. sveikatos informacinę sistemą. Todėl Sveikatos apsaugos ministerija turėtų įvertinti sveikatos priežiūros įstaigų turimų informacinių sistemų el. sveikatos sprendimų tinkamumą eSPBI IS kūrimui.

Ministerijai rekomenduota atlikti NESS-1 projektu sukurtos informacinės sistemos pertvarkymo į eSPBI IS ir naujos eSPBI IS kūrimo alternatyvų finansinį ir ekonominį įvertinimą. Taip pat pasiūlyta inventorizuoti ir įsteigti ministerijos ir jos reguliavimo srities informacines sistemas, naudojamas el. sveikatos paslaugos teikti.

Nustatyta, kad ministerijos informacinių sistemų vidaus kontrolė ir informacinių technologijų valdymas nuo 2006 m. šiek tiek pagerėjo, tačiau bendras lygis išliko nepakitęs. Neįgyvendinta dalis 2006 ir 2008 m. Valstybės kontrolės teiktų rekomendacijų.

Sveikatos apsaugos ministerija neįvykdė Valstybės kontrolieriaus sprendimo, taip pat nustatyta besikartojančių informacinių sistemų valdymo ir saugos teisės aktų nesilaikymo atvejų: ministerija eksploatuoja neįteisintas informacines sistemas, neturi saugos įgaliojimo, neatlika rizikos vertinimo ir kt. Siekdama organizuoti tinkamą informacinių sistemų ir registrų valdymą, Sveikatos apsaugos ministerija turėtų pašalinti nustatytus informacinių sistemų valdymo ir saugos teisės aktų pažeidimus.